

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Statuitur esse in Deo certam futurorum conditionatorum notitiam,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

nis, quæ est veluti quædam impressio, & participatio certitudinis divinæ scientiæ; juxta illud quod docet Tertullianus supra relatus, Deum scilicet, tot habere testes suæ præscientiæ, quot fecit Prophetas. Unde quamvis invariabilitas cognitionis divinæ, respectu futurorum, sine illorum præsentia in æternitate subsistere nequeat, non licet inde colligere, eam etiam desiderari ex parte certitudinis & infallibilitatis; ita quod eâ seclusâ, futura contingentia in decreto absoluto & efficaci non possint certò cognosci.

~~~~~

DISPUTATIO V.

De scientia conditionatorum.

EGimus huc usque de futurorum absolutorum notitia, nunc de conditionatorum scientia disputandum est: sed quia alia est futurorum conditionatorum scientia, quæ à Thomistis in Deo admittitur, alia quæ à Molina & aliis Recentioribus ipsi affingitur: illa enim fundatur in decretis conditionatis, eaque supponit: ista est independens à decreto, eoque anterior, vocatur quæ à Recentioribus *scientia media*; ideo de utraque hic agendum est, & prima in hac disputatione stabienda est, secunda verò in sequenti rejicienda, ac explodenda.

ARTICVLVS PRIMVS.

An Deus habeat certam, vel solùm conjecturalem, futurorum conditionatorum notitiam?

1. **C** Vrius libro 1. controversiarum, controu. 7. Corneo hic art. 13. disp. 3. dubio 2. & Claudius Typhanius, novissimus Societatis scriptor, libro de ordine, deque priori & posteriori, cap. 25. docent futura contingentia conditionata, non cognosci à Deo certò, sed tantùm conjecturaliter. Pro eadem sententia citant communiter Recentiores aliquos ex Thomistis, ut Cabreram, Ledefnam, & Zumel; sed immeritò: quamvis enim illi videantur recedere aliquo modo à communi sententia, & quam Deo concedunt alij Thomistæ, negare certam futurorum conditionatorum notitiam; tamen si attentè legantur, & inquiratur quo sensu locuti sint, manifestè patebit illos ab aliis non dissentire, sed tantùm velle, futura conditionata per ordinem ad causas liberas & contingentes in quibus continentur, & ex vi illationis, seu connexionis antecedentis cum consequenti, non fundare certam & infallibilem cognoscibilitatem, sed conjecturalem tantùm & probabilem; at non negare certam illorum notitiam haberi aliunde à causa extrinseca, nempe decretis conditionatis, quæ non admittunt circa omnium possibilium combinationes, sed tantùm circa illas quarum mentio fit in Scriptura, & quæ ad hujus universi gubernationem necessaria sunt.

Addunt præterea, si decreta de his conditionatis constituentur, ea non cognosci conditionatè, sed absolutè, quia videntur in decreto præsentis, & cognitio metienda est ex medio per quod fit, undè censent hujusmodi cognitionem habere rationem visionis. Non ergo immeritò conqueritur Joannes à S. Thoma contra Herice, Alarcon, & alios Recentiores, qui gloriantur Tho-

A mistas, suis argumentis, invitos & reluctantes tandem coactos fuisse concedere Deo futurorum conditionatorum notitiam; nam revera Thomistæ quorum verba referuntur, non alia sensu locuti sunt, quàm quo illos sumus interpretati, unde illorum Recentiorum triumphos, quos tantà verborum pompâ decantant, *leves foliorum sonitus, & inanes umbras*, merito prædictus Author appellat. His præmissis fit

§. I.

Statuitur esse in Deo certam futurorum conditionatorum notitiam.

B Ico igitur: Deum futura conditionata certò cognoscere.

Probatum primò ex Scriptura, in qua futura conditionata sæpe à Deo revelantur, & annuntiantur, tanquam futura: ut constat ex primi Regum 23. ubi David cum fugisset Ceilam, consuluit Dominum, *Si tradent me viri Ceile, & viros qui mecum sunt in manu Saül?* Et dixit Dominus: *tradent.* Item 3. Regum 11. *Non ingrediemini ad eas (scilicet filias Gentium) neque de illis ingredientur ad vestras: certissimè enim avertent corda vestra, ut sequamini Deos earum.* Et in novo Testamento habetur illud celebre testimonium Matthæi 11. *Si in Tyro, & Sydone factæ fuissent virtutes, quæ in vobis factæ sunt, olim incineræ, & cilicio penitentiam egissent.* Quibus in locis tria prænantur futura conditionata: scilicet traditio David in manus Saül, si maneret in Ceila; seductio, & aversio cordis, si filij Israël connubia ducerent cum alienigenis eis vicinis; & conversio Tyriorum, ac Sydoniorum, si Christus apud illos prædicasset Evangelium, & fecisset signa quæ fecit apud Judæos. Licet enim secundum fuerit absolutum, respectu Salomonis verbi gratiâ, qui cum mulieribus alienigenis ardentissimo amore copulatus est, & ita (ut ait sacer textus) cum jam esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur deos alienos: attamen respectu aliorum multorum, qui cum eisdem copulati non sunt, habuit rationem futuri contingentis conditionatè. Ergo certa futurorum conditionatorum notitia, Deo denegari non debet.

C Respondent Curiel & Typhanius, hæc dici tantùm per exaggerationem humanam, vel secundum probabilem tantùm cognitionem, quam Deus habebat de hujusmodi futuris, attendendo ad inclinationem causarum secundarum, quæ positæ illis conditionibus, de se magis erant inclinatæ ad illos effectus, quàm ad oppositos. Quæ responsio videtur habere aliquod fundamentum in Scriptura, quæ post verba Matthæi 11. jam relata, *Si in Tyro, & Sydone &c. addit, Si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, forte mansissent usque ad hanc diem.* Particula enim, *forte*, solam probabilitatem, & conjecturam; non autem infallibilitatem, & certitudinem denotare videtur.

D Sed hæc responsio multipliciter impugnari potest. Primò ex verbis Scripturæ 3. Regum 11. jam relatis, in quibus seductio, & aversio cordis filiorum Israël, si ad alienigenas ingrederentur, ut certissima prænantur; dicit enim Scriptura, *Certissimè avertent corda vestra.* Quæ particula, *certissimè*, omnimodam certitudinem, & infallibilitatem, & non solam probabilitatem, & conjecturam significat.

E Respondent Curiel & Typhanius, hæc dici tantùm per exaggerationem humanam, vel secundum probabilem tantùm cognitionem, quam Deus habebat de hujusmodi futuris, attendendo ad inclinationem causarum secundarum, quæ positæ illis conditionibus, de se magis erant inclinatæ ad illos effectus, quàm ad oppositos. Quæ responsio videtur habere aliquod fundamentum in Scriptura, quæ post verba Matthæi 11. jam relata, *Si in Tyro, & Sydone &c. addit, Si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, forte mansissent usque ad hanc diem.* Particula enim, *forte*, solam probabilitatem, & conjecturam; non autem infallibilitatem, & certitudinem denotare videtur.

F Sed hæc responsio multipliciter impugnari potest. Primò ex verbis Scripturæ 3. Regum 11. jam relatis, in quibus seductio, & aversio cordis filiorum Israël, si ad alienigenas ingrederentur, ut certissima prænantur; dicit enim Scriptura, *Certissimè avertent corda vestra.* Quæ particula, *certissimè*, omnimodam certitudinem, & infallibilitatem, & non solam probabilitatem, & conjecturam significat.

5. Secundo impugnari potest hæc responsio ex Augustino, qui in libro de bono perseverantiæ cap. 9. agens de Tyriis & Sydoniis, sic loquitur. *Sed nunquid possumus dicere, etiam Tyrios, & Sydonios, talibus apud se virtutibus factis, credere noluisse, aut credituros non fuisse, si fierent: cum eis ipse Dominus attestetur, quod acturi essent magna humilitatis penitentiam, si in eis facta essent divinorum illa signa virtutum?* Manifestè ergo Augustinus admittit certitudinem illius futuri conditionati, nempe quòd credituri essent Tyrij, si talia signa viderent. Et in libro de corrept. & gratia cap. 8. loquens de his qui non sunt rapti à Deo, ne malicia mutaret eorum intellectum, sic ait: *Respondeant si possunt (scilicet Pelagiani) cur illos Deus, cum fideliter, & pie viderent, non tunc de vitæ hujus periculis rapuit: ne malitia mutaret intellectum eorum, & ne fictio deciperet animas eorum. Vtrum hoc in potestate non habuit, an eorum mala futura nescivit? nempe nihil horum, nisi perversissimè, atque insanissimè dicitur.*

6. Tertiò refellitur eadem responsio, ex eo quòd futura conditionata, interdum prædicuntur, & prænuntiantur à Prophetis; ut constat ex 4. Regum 13. ubi Propheta Elisæus prædicit Regi Israël, quòd si percussisset jaculo terram quinquies, aut sexies, sive septies, percussisset Syriam usque ad consumptionem; prædictio autem prophetica, si non sit comminatoria (sicut ista non erat) est omnino certa, & infallibilis; alias periret certitudo prophetiæ, ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 172. art. 1. Ubi triplicem prophetiam distinguit: scilicet præscientiæ, prædestinationis, & comminationis; inter quas hoc ponit discrimen, quòd prima, & secunda, terminantur ad futura in seipsis, unde ex illis veritas futurorum in se evidenter colligitur: tertia verò non respicit futura ut in se, sed dispositionem, & ordinationem causarum ad ipsa; ac proinde stante hac dispositione, licet eventus veritas non stet, subsistit veritas prophetiæ revelationis.

7. Confirmatur ex eodem S. Doctore quæst. 12. de verit. art. 10. Et 2. 2. quæst. 171. art. 6. ad 2. ubi ait: *Licet quandoque præcisè reveletur futurum, solum quantum ad ordinem causarum; cognitio tamen Dei, non tantum terminatur ad ordinem, sed etiam infallibiliter ad eventum futurum.* Ergo futura conditionata in Scriptura revelata, etiam Prophetis quandoque tantum innotescant quoad ordinem causarum; attamen cognitio Dei, non tantum sistit in ordine, sed transit ad eventum futurum, aut ejus negationem sub tali conditione; & consequenter ex doctrina D. Thomæ, futura conditionata certò cognoscuntur à Deo, vel ut determinatè vera, vel ut determinatè falsa. Neque obstat particula *forè*, quæ Scriptura interdum utitur: hæc enim, ut dicemus in solutione argumentorum, non dubitationem, & conjecturam; sed vel operis difficultatem, vel liberi arbitrij mutabilitatem designat.

8. Probat in super conclusio ratione fundamentali. Illa cognitio est certa, & infallibilis, quæ fundatur in medio certo, & infallibili: At notitia futurorum conditionatorum in Deo, fundatur in medio certo, & infallibili; in decreto scilicet ex se efficaci, absoluto ex parte subjecti, & conditionato tantum ex parte objecti, ut dicemus articulo sequenti: Ergo certa & infallibilis est. Unde licet sublati decretis conditionatis, non possit esse in Deo certa, & infallibilis conditio-

Tom. I.

natorum scientia, sed probabilis tantum, & conjecturalis illorum cognitio, illis tamen admissis, certa conditionatorum notitia illi non potest denegari. Quare si aliqui ex Thomistis interdum videantur eam negare, non negant illam absolute, & pro omni instanti reali; sed tantum pro signo rationis antecedenti decretum, in quo illa objecta sunt in statu meræ possibilitatis, nec sunt cognoscibilia ut determinatè futura.

§. II.

Præcipuæ objectiones solvuntur.

9. **O**bjiciunt in primis Adversarij quædam Scripturæ loca, quibus conjecturalem tantum futurorum conditionatorum notitiam Deo videtur tribuere: nam Genes. 3. Deus de Adam loquens sic ait: *Nunc ergo ne forè mirat manum suam, & sumat etiam de ligno vite, & comedat, & vivat in æternum.* Ubi particula, *forè*, clarè denotat, hoc futurum conditionatum, *Si Adam manserit in Paradiso, sumet de ligno vite*, non esse omnino certum, nec ut tale cognosci à Deo; sed conjecturaliter tantum, attentà scilicet occasione, & opportunitate loci. Item Deuteronomij 4. dicitur: *Custodite igitur sollicitè animas vestras, ne forè decepti faciatis vobis sculptam similitudinem.*

10. **R**espondeo primò, particulam illam, *forè*, in Scriptura non semper denotare dubitationem, sed Deum more nostro loqui; vel ad ostendam liberi arbitrij mutabilitatem, vel expendendam ipsius rei difficultatem, ut constat ex illo Joan. 8. *Si me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis.* Ubi particula *forsitan*, non dubitantis affectum, sed operis difficultatem, & magnitudinem designat. Unde Hieronymus super cap. 26. Jeremiæ: *Verbum ambiguum forsitan, majestati Domini non potest convenire: sed nostro loquitur affectu, ut liberum hominis servetur arbitrium.* Et Augustinus Tract. 37. in Joan. explicans verba dicta, *Forsitan & Patrem meum sciretis*, sic ait: *Quando dicit forsitan, non dubitat, sed increpat. Dubitationis verbum est, cum dicitur ab homine, ideo dubitante, quia nesciente: cum verò dicitur à Deo verbum dubitationis, cum Deum nihil utique lateat, illà dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur Divinitas.*

11. **R**espondeo secundo, futura contingentia dupliciter à Deo cognosci: vel per respectum ad causas creatas, vel per ordinem ad ejus decretum. Primo modo cognoscuntur à Deo, cognitione subjectivè infallibili, objectivè autem tantum conjecturali. Secundo autem modo terminant cognitionem, etiam objectivè infallibilem. Quando ergo divina cognitio respectu contingentium significatur per particulam *forè*, denotatur dubitatio objectiva per ordinem ad causas secundas, respectu quarum contingentia dicuntur; non verò subjectiva, & quæ se teneat ex parte Dei.

12. **O**bjicies secundo: D. Augustinus libro de prædest. sanct. cap. 14. explicans illud Sapient. 4. *Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus*, ait: *Dictum est secundum pericula vite hujus, non secundum præscientiam Dei, qui hoc præcivit quod futurum erat, non quod futurum non erat.* Quo loco videtur Augustinus sentire, Deum non habuisse præscientiam certam, & infallibilem hujus futuri conditionati: hominem scilicet fore peccaturum, si diutius vixisset; sed solum con-

M m iij